

ПРОГНОЗЕН ДОКУМЕНТ СЪОБРАЗЕН С ИЗИСКВАНИЯТА НА ДИРЕКТИВА 2009/28/ЕО**I. ОБОБЩЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ВЕИ**

България води последователна национална политика, насочена към насърчаване на производството на енергия от възобновяеми източници и биогорива, както и към насърчаване на потреблението им. Дългосрочното прилагане на тази политика е гарантирано от националното законодателство в областта, в което са транслирани и отразени, посочените в документите на Европейския парламент и Съвета изисквания по отношение на производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници.

Националната политика на България в областта на производството на енергия от възобновяеми източници е насочена в следните основни направления:

- ✓ Насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници и алтернативни енергийни източници;
- ✓ Насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на биогорива и други възобновяеми горива в транспорта;
- ✓ Диверсификация на енергийните доставки;
- ✓ Опазване на околната среда;
- ✓ Създаване на условия за постигане на устойчиво развитие на местно и регионално ниво.

За практическото им реализиране са създадени комплекси механизми за стимулиране на производството на енергия от възобновяеми източници и производството на биогорива. Мерките, изграждащи съответните механизми за стимулиране, подлежат на ежегоден преглед и актуализация, като задължително се поставят като предмет на обществени обсъждания.

II. ТЕХНИЧЕСКИ ПОТЕНЦИАЛ НА ВЕИ В БЪЛГАРИЯ

Сумарният технически потенциал за производство на енергия от възобновяеми източници в България е приблизително 4500 ktоe годишно. Разпределението му между различните видове източници е неравномерно, като най-голям дял притежават хидроенергията (~31%) и биомасата (~36%). Географското положение на България предопределя сравнително минималния дял на вятърната енергия (~7.5%) и енергията на приливи, отливи и морски вълни. В същото време страната притежава значителни горски ресурси и развито селскостопанско производство – източници както на твърда биомаса, така и на суровина за производство на биогаз и течни горива. Към 2008г. в България най-пълноценно се използва потенциалът на хидроенергията, посредством ВЕЦ, и отчасти твърдата биомаса, залегнала предимно като гориво за отопление в бита и в обществени сгради. С бързи темпове се развива производството на електроенергия от вятърни и слънчеви централи, както и използването на слънчева енергия за покриване на нуждите от топла вода в бита.

Таблица 2.1. Технически потенциал на възобновяемите енергийни източници в България, по актуализирана оценка от 2009г.

Възобновяем източник, според Регламент 1099/2008г. за енергийната статистика	Технически потенциал, ktоe	достъпен
Хидроенергия		1290
Геотермална енергия		18 (331)*
Слънчева енергия		389
Енергия на приливи, отливи и вълни		Неуточнен
Вятърна енергия		315
Твърда биомаса		1524
Биогаз		280
Течни горива		366
Общо		4495

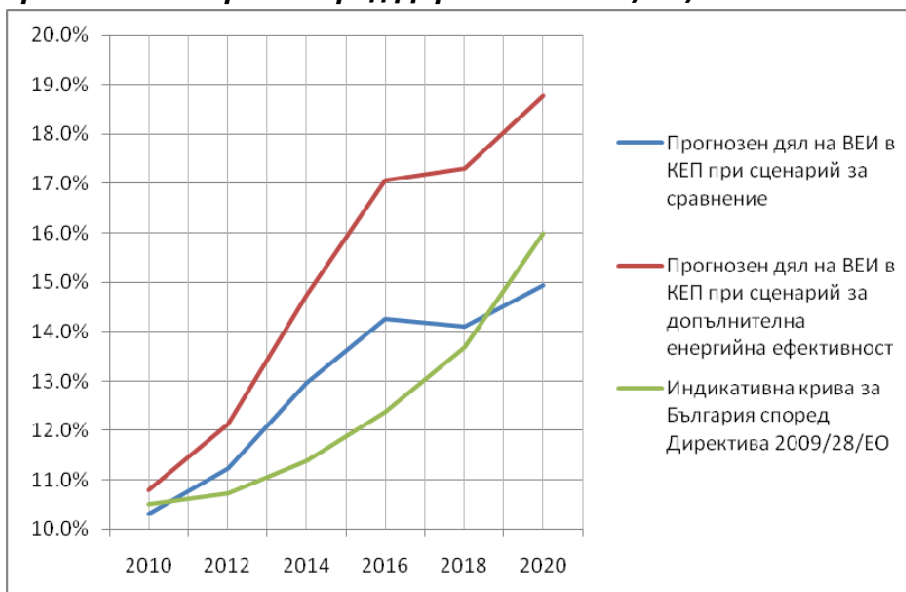
* Цифрата в скобите отразява потенциала, достъпен при използване на реинжекционни технологии.

Графика 2.1. Дялове на възобновяемите източници от техническия им потенциал в България, %**III. ПРОГНОЗА ЗА ОПОЛЗОТОВРЯВАНЕ НА ПОТЕНЦИАЛА НА ВЕИ В БЪЛГАРИЯ ДО 2020 г.**

Въз основа на наблюдаваните тенденции на развитие на производството на енергия от възобновяеми източници в България към момента, и на базата на разполагаемата информация относно проекти за изграждане на нови мощности, намиращи се в различен етап от реализацията си, очакванията са производството на енергия от възобновяеми източници в България да нарасне до 1955 ktoe годишно към 2020г., спрямо 1097 ktoe през 2005г.

Таблица 3.1. Очаквано производство на енергия от възобновяеми източници в България за периода 2010-2020г., по сектори, ktoe

Енергиен сектор/година	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Енергия за топлинни и охладителни цели	741	799	900	983	1029	1103
Електроенергия	333	374	487	581	609	648
Биогорива (транспорт)	26	68	133	182	155	205
Общо	1100	1241	1520	1746	1793	1955

Графика 3.1. Прогнозен дял на енергията от възобновяеми източници в крайното енергийно потребление (КЕП) на България до 2020г. при сценарий за сравнение и сценарий за допълнителна енергийна ефективност и индикативна крива за България според Директива 2009/28/ЕО.

IV. ПОТЕНЦИАЛ НА БЪЛГАРИЯ ЗА УЧАСТИЕ В СЪВМЕСТНИ ПРОЕКТИ ДО 2020г.

Потенциалът на България за участие в съвместни проекти за производство на енергия от възобновяеми източници с други държави-членки е свързан най-вече с оползотворяване на потенциала на река Дунав и в по-малка степен този на Черно море, където проучванията и оценката на потенциала са в ранен етап.

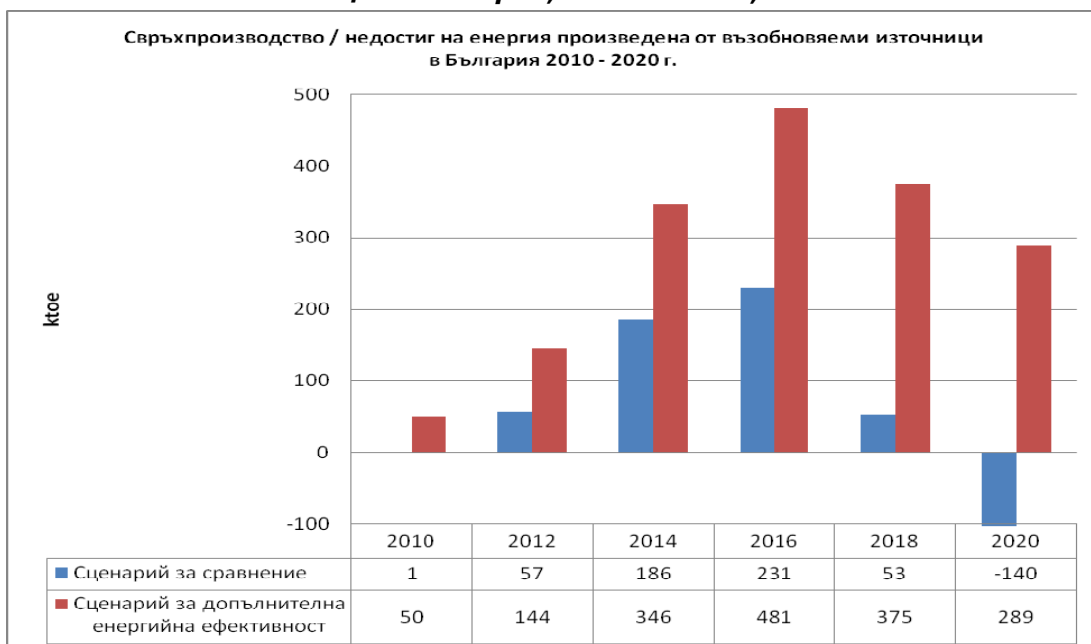
Река Дунав и нейния хидроенергиен потенциал е обект на проучване от средата на 20-век. Изграждането на две хидроцентрали на река Дунав, съвместно между България и Румъния, е проект датиращ от 60-те години на двадесети век. През 2008г. тази идея бе възродена на среща между енергийните министри на двете държави. Проектната мощност на централите се изчислява на 800 MW за всяка от тях, а в предпроектни проучвания са избрани участъците на реката при Никопол–Турну Магуреле и Силистра–Калъраш. Към момента няма задвижени конкретни процедури по започване на осъвременено проучване и проектиране на визираните хидроцентрали, но въпреки това възможността те да стартират преди 2020г. е реална. Река Дунав предлага и допълнителни възможности за оползотворяване на потенциала ѝ за производство на хидроенергия, като са необходими значителни усилия в тази посока.

Потенциала на Черно море за производство на енергия все още не е добре проучен, като това се явява и пречка за разработване на конкретни проекти. Ясен сигнал от правителствата на България и Румъния, за приоритетност на оползотворяването на черноморския сигнал, ще доведе до ускоряване на проучвателните работи, и до интерес от страна на инвеститори.

V. ОЧАКВАНО СВРЪХПРОИЗВОДСТВО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЕИ ДО 2020г. И ПРОГНОЗНО ТЪРСЕНЕ НА ЕНЕРГИЯ, КОЕТО ЩЕ БЪДЕ ЗАДОВОЛЕНО ПО НАЧИНИ, РАЗЛИЧНИ ОТ ВЪТРЕШНОТО ПРОИЗВОДСТВО

В зависимост от темповете на нарастване на енергийната ефективност на българската икономика и съответстващото намаляване на енергийната интензивност за единица брутен вътрешен продукт, в периода 2012-2018г. в България се очаква свръхпроизводство на енергия от възобновяеми източници, спрямо определената за страната индикативна крива, в размер на 57 ÷ 481 ktce годишно. Очакваното свръхпроизводство може да се използва за статистическо прехвърляне за изпълнение на цели в други държави-членки, според текстовете на Директива 2009/28/ЕО, членове 6-11. За периода 2012-2020г. България се очаква да реализира свръхпроизводство на енергия от възобновяеми енергийни източници, само при постигане на ускорени темпове на повишаване на енергийната ефективност.

Графика 5.1. Свръхпроизводство/недостиг на енергия произведена от възобновяеми източници в България, 2010-2020г. , ktce

Вследствие от въвеждането на критериите за устойчивост на биогоривата, след 1 януари 2017г. и 1 януари 2018г., с оглед на изпълнението на задължителната цел за сектор Транспорт от 10% дял на енергия произведена от възобновяеми източници, България може да реализира ограничен внос на биогорива. Прогнозният размер на вноса се оценява на 30-50 ktоe енергиен еквивалент. В момента се полагат допълнителни усилия, изразени в регулаторни мерки и практически действия, за ускоряване на въвеждането на биогорива в транспорта, вследствие от които нуждата от внос може да отпадне.

Към момента в България са изградени инсталации за производство на биодизел и биоетанол с общ енергиен еквивалент 382 ktоe. Съществуват обаче организационни проблеми, които комплексно с влизащите в сила повишени критерии за устойчивост на биогоривата от 2013г. могат да препятстват възможността пред България да покрие изискванията на Директива 2009/28 чрез производство на биогорива в страната. При такива обстоятелства прогнозния размер на вноса може да достигне до 170 ktоe енергиен еквивалент през 2020г.